

ONEMOCNĚNÍ
AKTUÁLNĚ

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

COVID-19 MZ ČR: Podklady pro TK

Data o celkové mortalitě a o příčinách úmrtí pacientů s COVID-19

Proč má publikace statistik o příčinách úmrtí časové zpoždění?

Správné určení příčin úmrtí nelze provádět v reálném čase

Listy o prohlídce zemřelého se musí shromáždit, příčiny úmrtí nakódovat a ověřit podle platných mezinárodních pravidel.

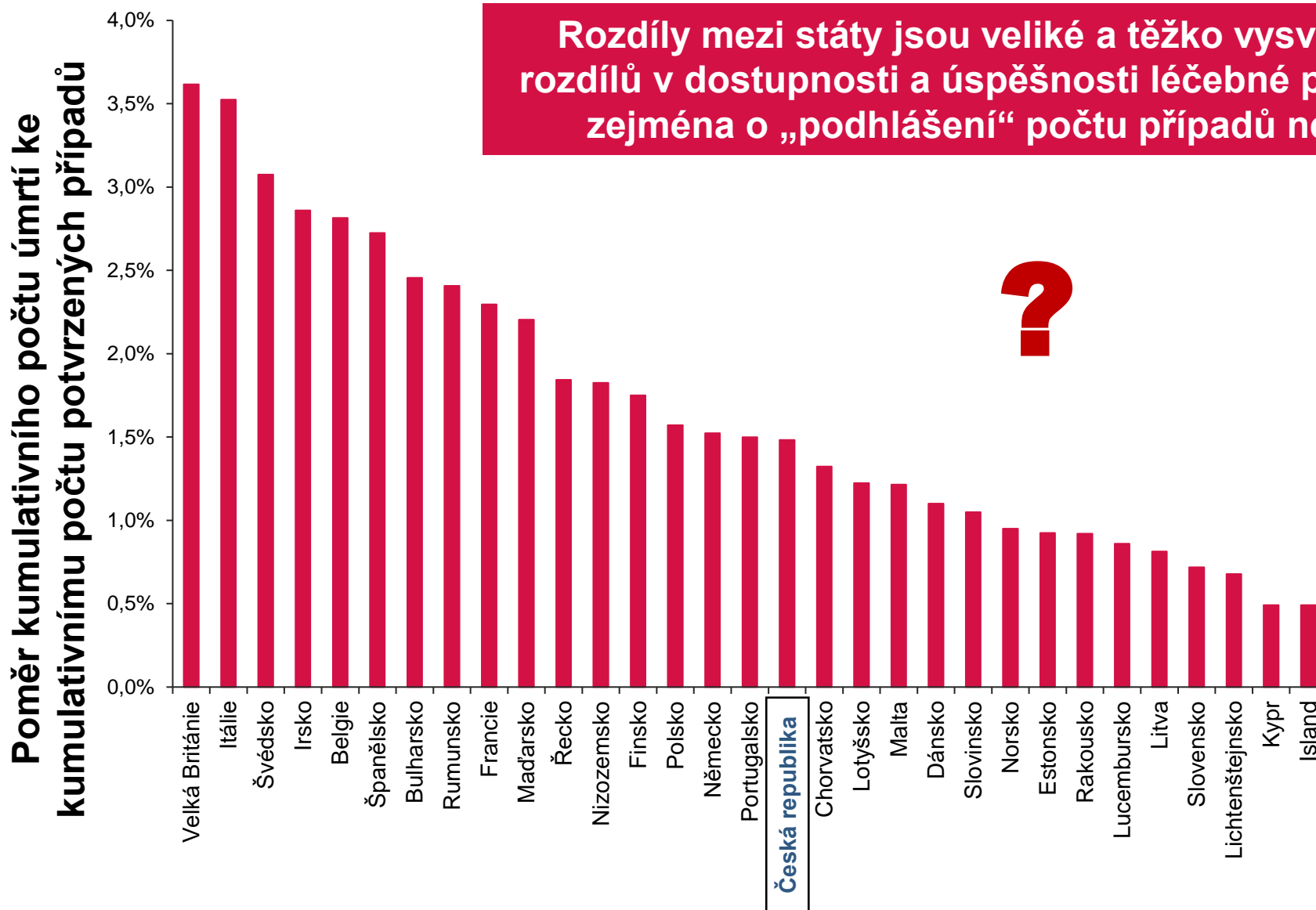
Velmi často je nutné i zpětné ověření proti zdravotnické dokumentaci zemřelého. Tyto procesy jsou časově náročné a proto jsou příčiny úmrtí publikovatelné až zpětně. Většina států takto vydává národní statistiku zemřelých typicky 1x ročně.

Právě z důvodů nutné validace dat mají průběžná mezinárodní srovnání omezenou relevanci

- 1) Průběžně publikovaná data nejsou z mnoha objektivních příčin úplná, dohlášená, velmi často se zpětně doplňují**
- 2) Státy aktualizují svoje data s různou časovou frekvencí**
- 3) Průběžná celková data o počtech zemřelých nemohou detailně a správně rozlišovat příčiny úmrtí**

Ukázka mezinárodních srovnání Poměr úmrtí a potvrzených případů onemocnění

Rozdíly mezi státy jsou veliké a těžko vysvětlitelné. Vedle možných rozdílů v dostupnosti a úspěšnosti léčebné péče může ukazatel svědčit zejména o „podhlášení“ počtu případů nebo naopak zemřelých.

Graf zobrazuje poměr celkového počtu úmrtí k celkovému počtu potvrzených případů onemocnění od 1.3. 2020 do 24.11. 2020

Pozn.: Belgie, Španělsko a Švédsko nemají v několika posledních dnech dohlášeny počty úmrtí.

Zdroj: ECDC, 24.11.2020

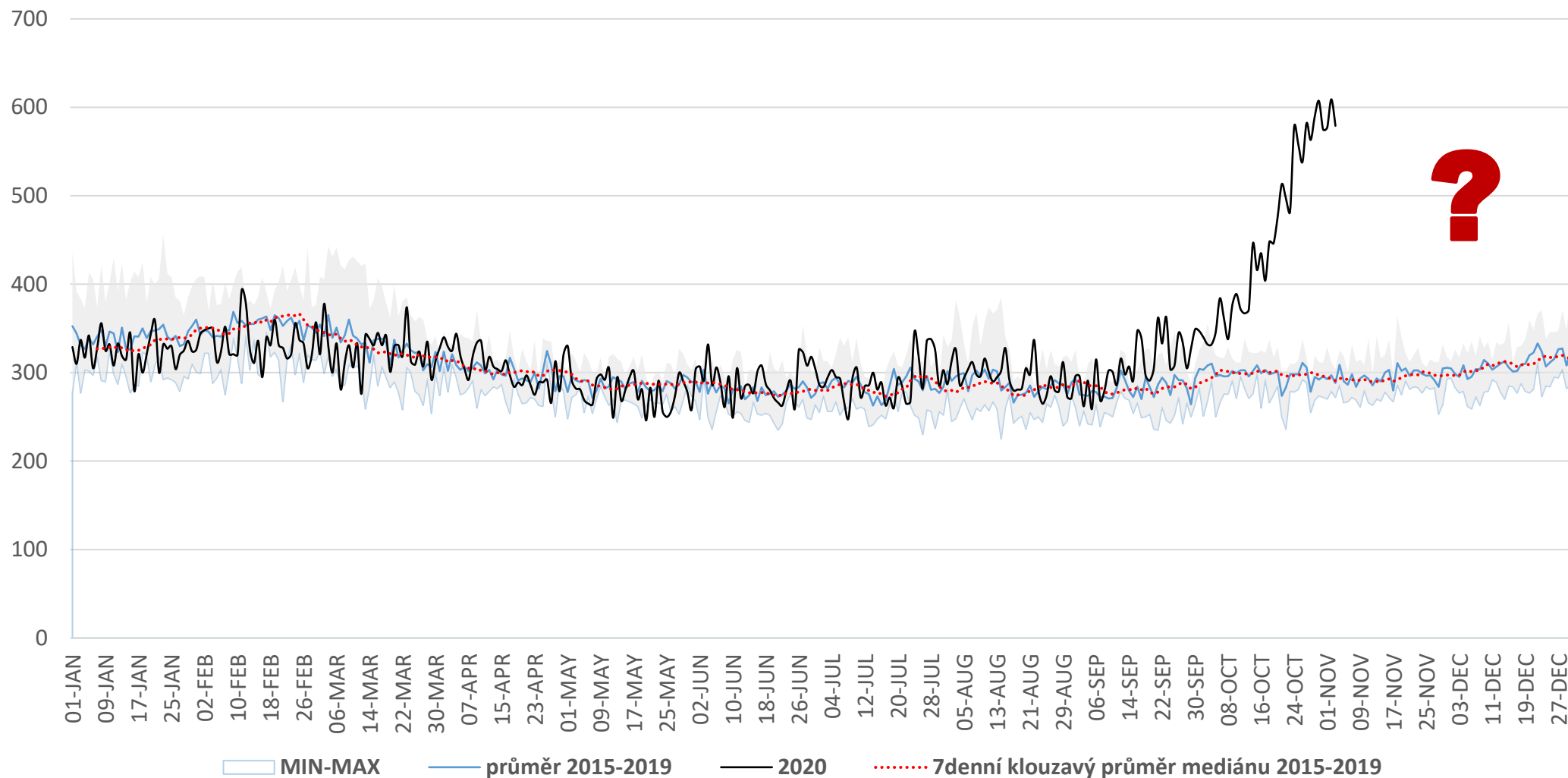
**Omezená srovnatelnost dat sbíraných v reálném čase
ovšem nijak nesnižuje význam mortality jako ukazatele
dopadu epidemie COVID-19 ...**

**... a také fakt, že v ČR bude mortalita v podzimních
měsících vysoká, včetně tzv. „nadúmrtí“ (počtu zemřelých
nad rámec referenčního období)**

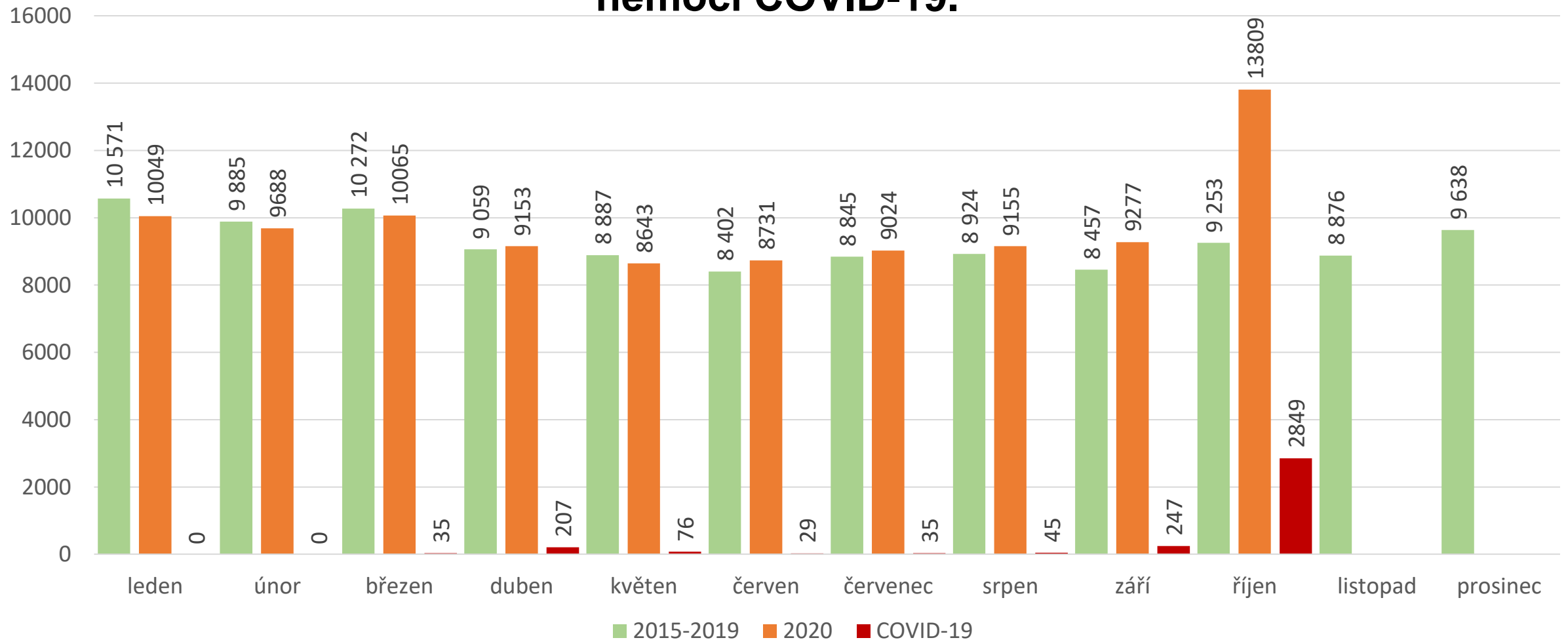

**Tato data je nutné publikovat a sdílet, nicméně
konečné vyhodnocení se musí vždy provést až
s odstupem měsíců, s rozlišením příčin úmrtí
a se započítáním celkové mortality za celý rok**

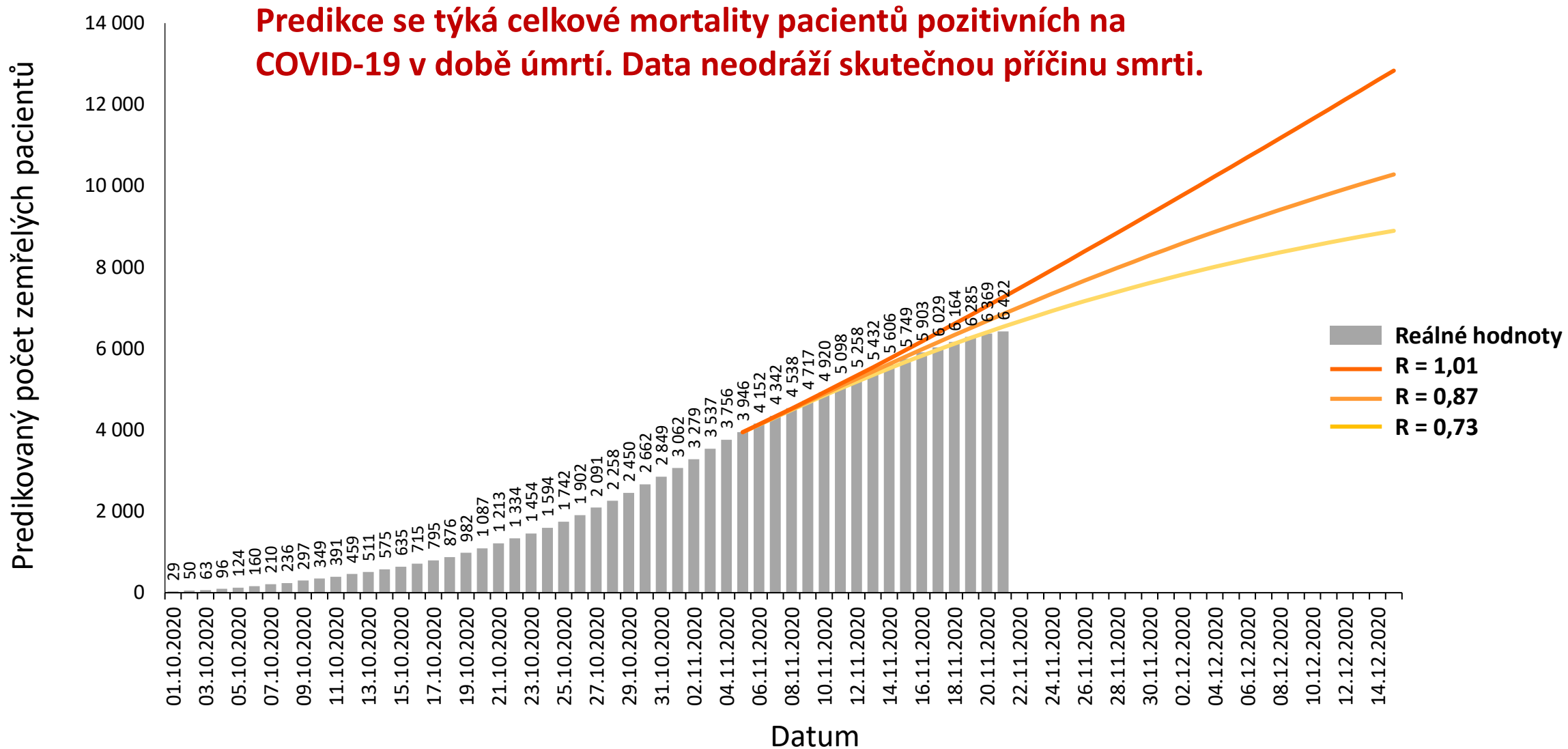
Denní počty úmrtí v ČR – průběžná data

Další vývoj ukáže, zda bude trend nárůstu úmrtí pokračovat. Data zatím naznačují, že nárůst mortality v říjnu byl způsoben i jinými příčinami než nemocí COVID-19.

Při pozitivním vývoji (zpomalování epidemie) můžeme za celý rok 2020 očekávat celkem 9 000 – 10 000 úmrtí u pacientů pozitivních na COVID-19.

ZÁVĚR

Dosud dostupná data ukazují, že v posledních třech měsících roku 2020 je a bude celková mortalita v ČR významně zvýšená.

Hlavním důvodem je zvýšená mortalita pacientů s COVID-19, avšak data za říjen ukazují i na zvýšení mortality z jiných důvodů.

Proto je nutné co nejrychleji obnovit standardní nemocniční zdravotní péči.

ZÁVĚR

Průměrný věk zemřelých při pozitivě COVID-19 je 79 – 80 let.

K většině úmrtí pacientů s COVID-19 došlo v nemocnicích, celkem z cca 80 – 84%. V podzimním období narůstá podíl zemřelých v sociálních zařízeních – celkem činí za 2. pololetí 7 – 8% (u pacientů 85+ je to > 13%).

Data dokládají, že pacientům byla v závěru života poskytnuta adekvátní péče a dostupnost zdravotních služeb nebyla narušena. Nedošlo k zahlcení nemocnic, neroste počet úmrtí mimo systém zdravotně-sociálních služeb.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

COVID-19 v souhrnných statistikách

Analýzy příčin úmrtí za první a druhé pololetí 2020

Vyhodnocení informací o zemřelých s onemocněním COVID-19 za první pololetí 2020

Jde o standardní analýzu příčin úmrtí zpracovanou ve spolupráci ČSÚ, ÚZIS ČR a resortu zdravotnictví. Kódování příčin úmrtí respektuje platná mezinárodní pravidla.

Česká republika publikuje v reálném čase všechna úmrtí osob pozitivních na COVID-19 v čase smrti. Tato data jsou vedena:

- V rámci registru ISIN – úmrtí COVID+ osoby
- V rámci registru ISLPZ – COVID-19 uveden na LPZ
- V rámci obou registrů – úmrtí osoby (dle ISLPZ) u osoby evidované v rámci ISIN

Studie bude publikována na stránkách MZ ČR.

Analýza zahrnuje celkový počet 407 případů úmrtí u osob, které

- Byly pozitivně testované na COVID a zemřely v prvním pololetí roku 2020 (bez ohledu na vyléčení) a mají validně vyplněný LPZ (393 osob)
- Měly COVID uvedený na LPZ, i když neměly záznam v ISIN (14)

Výsledky 1. pololetí 2020: kategorie dle příčiny úmrtí

Kategorie dle záznamu na LPZ a ve zdravotnické dokumentaci	Jen COVID *)	COVID a nejasně vymezené potíže **)	COVID a závažné chronické zdravotní problémy	Vybrané akutní stavy (mozkový infarkt, srdeční infarkt, vnější příčina)	Celkem
Počet	76	33	260	38	407

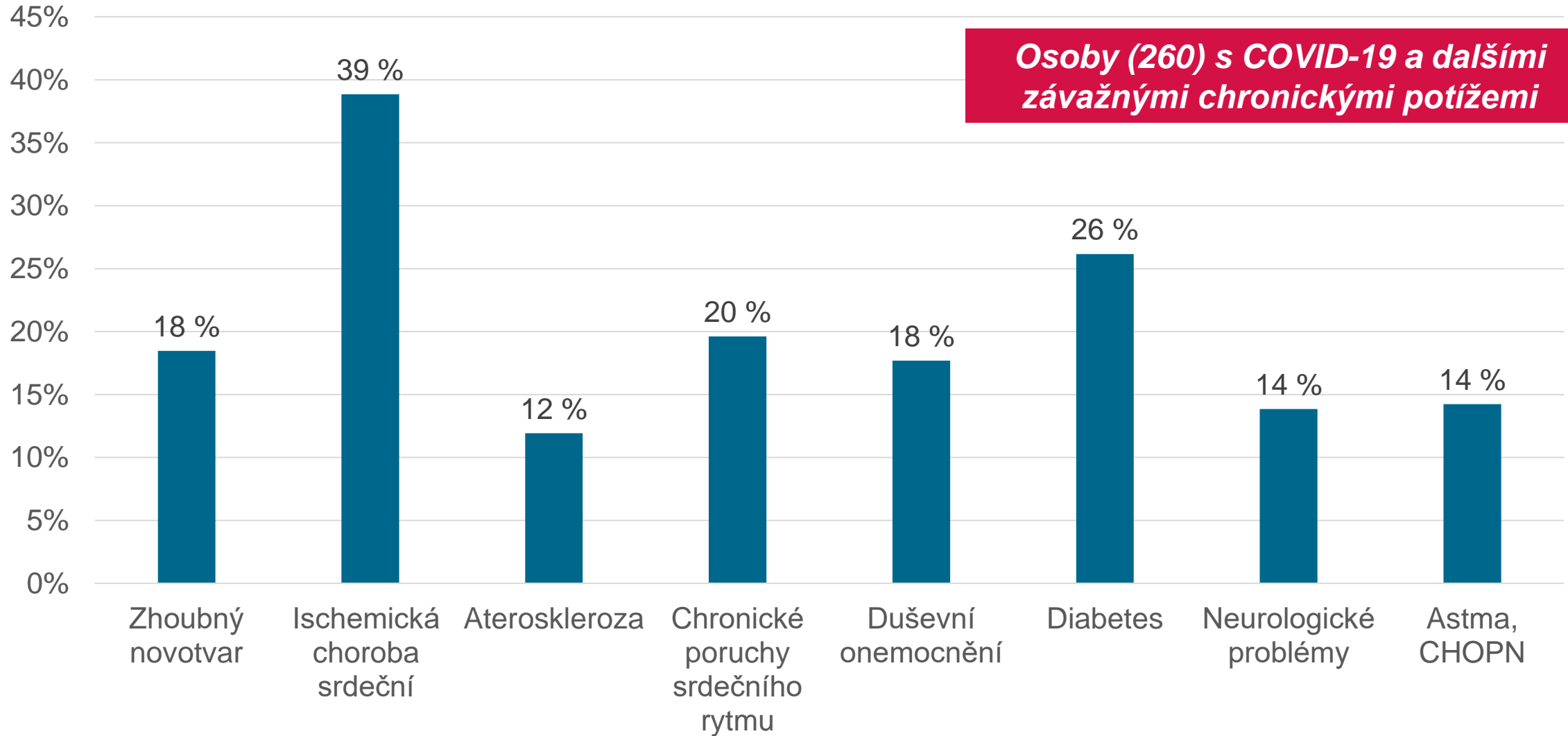
27%: COVID-19 jako pravděpodobná příčina úmrtí

64%: kombinace COVID-19 a dalších chronických chorob

9% jiná příčina úmrtí, bez souvislosti s COVID-19

*) Zaznamenané kódy, resp. jejich kombinace a posloupnost vyjadřují buď jednoznačně, nebo s vysokou pravděpodobností to, že na LPZ není zaznamenané jiné onemocnění nebo stav, který s COVID-19 příčinně nesouvisí. **) LPZ obsahuje větší množství kódů v kombinaci, posloupnosti nebo významu, kdy nelze jednoznačně určit, zda představují rizikové faktory nebo jinou souvislost s průběhem onemocnění COVID-19, nebo zda vyjadřují samostatnou příčinnou linii/posloupnost vedoucí ke smrti osoby. ***) COVID-19 byl na LPZ doplněn panelem expertů dodatečně na základě zdravotnické dokumentace zemřelého

Nejčastější komorbidity u zemřelých s COVID-19

Předběžné výsledky 2. pololetí 2020: kategorie dle příčiny úmrtí

Data za 2. pololetí 2020 ještě nejsou dohlášena, jde o pilotní analýzu záznamů 2 682 zemřelých

Kategorie dle záznamu na LPZ a ve zdravotnické dokumentaci	Akutní stavy (Infarkt myokardu, mozkový infarkt, vnější příčina)	COVID-19 a přidružené vybrané chronické nemoci	COVID-19 jako pravděpodobná primární příčina smrti	celkem
Celkový součet	187	1538	957	2682

Cca 7% jiná příčina úmrtí, bez souvislosti s COVID-19

Cca 57% kombinace COVID-19 a dalších chronických chorob

Cca 36% COVID-19 jako pravděpodobná příčina úmrtí

Celkové závěry:

analýza příčin úmrtí 1. pololetí 2020

V 27% případů nastalo úmrtí v přímé souvislosti s COVID-19, u 19% případů úmrtí byl prokázán výlučný vliv pouze nemoci COVID-19.

Naopak **přibližně u 9% případů** byl příčinou jiný akutní stav (např. vnější příčina, infarkt myokardu) a nebyla prokázána souvislost s COVID-19.

Značná část zemřelých (64%) vykazovala řadu komorbidit, která průběh nemoci komplikovala. U této skupiny je vyhodnocení základních příčin smrti velmi obtížné, a proto tyto záznamy budou podrobeny další analýze klinickým expertním týmem a bude provedena kontrola zdravotnické dokumentace.

- Mezi nejčastější komorbidity u této skupiny patří ischemická choroba srdeční (39%), diabetes (26%), chronické kardiovaskulární choroby (20%) a nádory (18%).

Celkové závěry: **pilotní analýza příčin úmrtí 2. pololetí 2020**

Za období září – listopad nejsou dosud dohlášeny všechny záznamy a listy o prohlídce zemřelých (LPZ): analýza není uzavřena. Je žádoucí zlepšit kvalitu hlášení LPZ tak, aby informace byly lépe a rychleji využitelné.

Pilotní analýza 2 268 záznamů o úmrtí potvrdila závěry analýzy za 1. pololetí

- cca 36% úmrtí v souvislosti s COVID-19**
- cca 57% vliv kombinace vážných chronických nemocí a COVID-19**
- cca 7% úmrtí z jiné příčiny, bez souvislosti s COVID-19**

Celkové závěry: další kroky

Analýza za 1. pololetí 2020 registruje 7,9% pitvaných zemřelých. Ve shodě s tím dostupná data 2. pololetí ukazují na 7% četnost pitev. Pitváni jsou prioritně mladší zemřelí (ve věku do 65: 19%).

Další kroky:

- 1. Poskytovatelé zdravotních služeb byli vyzváni k urychlenému dohlášení listů o prohlídce zemřelých**
- 2. Protokoly z pitev a také zdravotnická dokumentace zemřelých s více vážnými chorobami musí být dále podrobně analyzovány – za tímto účelem bude ustaven tým klinických expertů**
- 3. Závěrečná zpráva o mortalitě za rok 2020 bude uzavřena nejpozději v únoru 2021, včetně co nejvíce kompletního rozboru příčin úmrtí.**